

פתרון מבחן ב"דיני אחריות ללא אשם" מועד ב תשס"ט – פרופ' דניאל מורחלק ראשון:

לגבי המעלית שפגעה מר כהן יש לבחון מהזווית של חוק האחריות למוצרים פגומים והן מהזווית של דיני הנזקים הרגילים.

לגבי חוק אחריות למוצרים פגומים – יש להתייחס לנקודות הבאות:

- א- להדגיש שמדובר בנזק גוף שנגרם למר כהן ושבנזק שאינו נזק גוף אין תחולה לחוק.
- ב- לבחון את הכתובת לתביעה – ישראל בלוף הינו היצרן. לדון האם מעלית נקראת "מוצר".
- ג- הגנות: האם יכולה ישראל בלוף לטעון התיישנות התביעה שכן חלפו יותר מעשר שנים מאז יוצרה, מצד שני המעלית תוחזקה על ידי ישראל בלוף ומכאן שאולי עדיין לא יצאה משליטתה ומחזקתה.
- ד- מיטב הידע המקצועי בזמן ייצורה – האם המאמר בעיתון יפאני הוא כזה שהיה על מהנדסי החברה לדעת ממנו, האם ובהנחה שהם קראו אותה קודם לשיווק המעלית, האם היו צריכים להתייחס במלוא הרצינות למאמר במאמר הזה. האם העובדה שגילו אותו אחרי חודשיים משנה? אולי יכלו למנוע את הנזק ע"י פניה לקבלן או לשים שילוט וכיר"ב.
- ה- אם הבלמים לא יוצרו ע"י ישראל בלוף אולי די שהיא תפנה ליצרן שלהם.
- ו- יש לציין שאין מדובר באחריות מוחלטת אלא חמורה ולכן אם תצליח ישראל בלוף להוכיח שהתקלה אינה בבלמים של המעלית כי אז אולי לא תחוייב לפי חוק האחריות למוצרים פגומים.
- ז- במידה ויימצא שהגורם הינו הפעלה ידנית של הדייר, האם זה דבר שנכנס בגדר תקלה במעלית (ציפיה, הגדרה) או שמדובר במחדל שאינו קשור לתקינות המוצר.
- ח- לציין את עניין נטל ההוכחה שיש שתי אפשרויות ואז הנטל הוא על חברת ישראל בלוף ולא על מר כהן להוכיח מה גרם לתקלה.
- ט- לציין שהסכם השיפוי לא יפתור את יצרן המעלית שכן התנאי הינו תנאי קוגנטי (ס' 7).

לגבי דיני הנזקין עפ"י דיני הנזקין יש לבחון את הנקודות הבאות:

- א- אשם תורם של מר כהן.
- ב- עילת התביעה מול הדייר מקומה העליונה, האם התרשל בהפעלה הידנית, האם היה צריך לצפות הנזק.
- ג- עילת התביעה מול הקבלן, שהרי הוא מחוייב גם לדאוג לתקינות המעלית (ההגנה של הקבלן להפנות ליצרן המעליות).
- ד- כלל "הדבר מדבר בעד עצמו". ס' 41 לפקודה.
- ה- האם המעלית נחשבת דבר מסוכן?
- ו- האם יש התרשלות של ישראל בלוף בתחזוק, שהרי סוף כל סוף הם תחזקו ואירע הנזק.
- ז- האם יש מקום לעילות מכוח הפרת חובה חקוקה?
- ח- האם יש עילות חוזיות של מר כהן מול הקבלן שמכר את הבית ומול ישראל בלוף.
- ט- האם יש אחריות לבעלי הבית (כל השכנים) בגין נזק שאירע במוחזק משותף שלהם?

חלק שני:

לגבי המעלית שנוסעת על באופקיות:

- א- האם מדובר בתאונת דרכים כמשמעה בחוק הפיצויים לנפגעי תאונת דרכים ובפקודת ביוח רכב מנועי?
- ב- יש לציין צדדים לכאן ולכאן מחד מטרת המעלית תחבורתית, יבשתית, אין היום את הדרישה שהייתה פעם לכביש או דרך, היא פועלת מוכח מכני. מאידך המטרה העיקרית היא בסופו של דבר הובלת נוסעים בתוך בניין וקשה לראות אינטואיטיבית הרחבה של החוק גם לגבי דבר כזה.
- ג- אם מדובר בת.ד כלל "ייחוד העילה" יעל תתבע את יואל ואת חברת הביטוח שלו. במידה ואין חברת ביטוח, במידה ויעל מסיקה שיש כיסוי ביטוחי כי אז טעתה ותפנה לקרנית יואל לא יוכל לפנות אם ידע אין כיסוי ביטוחי.
- ד- עילת התביעה של יעל ויואל כנגד בעלי הבניין שהתירו את השימוש כבעלים של המעלית.
- ה- עילת התביעה של הדיירים כנגד הקבלן לרבות שיפויים על חיובם כלפי מר כהן.
- ו- לדון האם הנסיעה של המעלית במהירות מופרזת שוללת את הכיסוי ביטוחי (נפסק שמהירות מופרזת אינה שוללת).
- ז- לדון בעניינה של זרובבלה האם היא נפגעת ת.ד. או לא.
- ח- יש להבחין כי הלכת אלסוחה והרחבותיה השונות לא חלות במקרה דנן שכן אין קרבה משפחתית של זרובבלה לנפגעים. עם זאת יש לציין שאולי היא כן נפגעת ת.ד. שכן היא נבהלה מעצם המעלית שטסה לקיר, ואין צורך במגע פיזי עם כלי הרכב הפוגע.
- ט- לציין שההפלה של העובר היא אולי נזק פיזי ולא רק נפשי. כן לציין שלעובר עצמו אין עילת תביעה כי זכויות זה רק מרגע הלידה.
- י- לציין שיעל צריכה לתבוע את יואל כנהג וכך גם זרובבלה כהולכת רגל.
- יא- במידה ואין מדובר בתאונת דרכים יש לבחון לפי דיני הנזיקים הרגילים.
- יב- האם המעלית דבר מסוכן?
- יג- האם יואל התרשל בכך שנסע מהר?
- יד- נתון בשאלה שמדובר בתקלה במחשב, האם אפשר לתבוע את היצרן של המחשב?
- טו- אם כן האם חל חוק האחריות למוצרים פגומים ואם כן האם כנגד יצרן המחשב או כנגד יצרן המעלית. ההגנה שיש ליצרן המעלית אם יפנה ליצרן המחשב.
- טז- ההגנות שיש ליצרן המחשב.

לגבי התאונה השניה:

- א- האם אסף נחשב כמי שאין לו רישיון נהיגה, ההבחנה בין העדר רישיון טכני (שטרם קיבלה) להעדר מהותי.
- ב- האם יואל כבן זוגו ידע על כך ו/או היה צריך לדעת, האם בכלל שייך לדבר על ידיעה באדם פצוע וסובל (שגם אם בבוקר לא היה רישיון לאסף אולי הגיע בצהריים).

- ג- האם ביהמ"ש משיקולי מדיניות לא ייקבע שרצוי להרחיב את תחולת החוק גם על אסף לנוכח המעשה הסוציאלי של פינוי פצועים.
- ד- יעל ואסף צריכים לתבוע את בעל הרכב (יואל? אין נתון). אסף את חברת הביטוח שלו או קרנית במידה ואין ביטוח ויואל ויעל את אסף הנהג.
- ה- טענות קרנית: העדר כיסוי ביטוחי של אסף, ידע שאין לו כיסוי ביטוחי, העדר רישיון עניין מהותי.
- ו- יואל נהרג לציין שעזבונו יכול לתבוע את חברת הביטוח לאור העובדה שיואל נהרג.
- ז- לדון בשאלת התלויים. האם אסף כבן זוג של יואל נקרא תלוי?
- ח- במידה והתאונה של המעלית אינה תאונת דרכים לציין שהפגיעה הקודמת של יעל ויואל גורמת לכך שינכו את הפגיעה באחוזי הנכות שכן הם לא 100% ברגע פגיעתם.
- ט- במידה ומדובר בתאונת דרכים במעלית חלוקת החבויות בין חברות הביטוח.
- י- מנתוני השאה משמע שלא היה נוסע נוסף ברכב חוץ מאסף, יואל, ויעל. יש להעלות את השאלה האם היעדר נהג מלווה (כנדרש מנהג חדש) זה תנאי מהותי או לא. האם העובדה שיואל ויעל באוטו זה נחשב ליווי או שהם פצועים ולא נחשבים.
- יא- האם תנאי המלווה הוא מהותי או טכני?

לגבי רשלנות ביה"ח:

- א- לציין שכלל רשלנות רפואית היא עילה עצמאית.
- ב- לציין שהפסיקה קבעה שייחוד העילה חל גם על הטיפול בכל הפגיעות עקב התאונה. אם כי צריך לציין שברור שיש גבול גם להרחבה של הפסיקה (פס"ד חוסיין) כי לא ייתכן להכניס הרשלנות אחרי עשרים שנה נניח.
- ג- במידה ואין כלל ייחוד העילה כי אז יש עילות עצמאיות הן כנגד עוזי כרופא והן נגד ביה"ח.
- ד- לציין את ההגנות של עוזי שאולי תחת לחץ של פצוע שיקול הדעת שהופעל הוא סביר.
- ה- מה תהיה החלוקה בין מהמבטחים השונים ככל שאין מבטח אחד. (ביטוח הבי"ח ביטוח הרופא, ביטוח אסף, ביטוח יואל, ביטוח המעלית, הדיירים וכו')